NOAH - Friends of the Earth Denmark
21. oktober 2015

Miljøbevægelsen NOAH
Nørrebrogade 39, 1
2200 København N
Tlf. 35 36 12 12
noah@noah.dk
www.noah.dk

NOAHs høringssvar til:

Udkast til Lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (Justering af reglerne om kvælstofnormer); j. nr. 15-0121-000025.

I lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 500 af 12. maj 2013, som ændret ved lov nr. 576 af 4. maj 2015, foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 3, affattes således: »Stk. 3. Ministeren fastsætter afgrødernes kvælstofnormer.«

NOAH modsætter sig den foreslåede ændring, selv om formuleringen forekommer uskyldig. Det er hensigten, der er kritisabel. Lovforslagets hensigt er som skrevet står gradvist at give landbruget mulighed for at gødske op til det økonomisk rentable frem for at lade miljømæssige hensyn få forrang.

Det skrives ligeud at "Lovforslaget er en del af den i regeringsgrundlaget "Sammen for fremtiden" fra juni 2015 indeholdte fødevare- og landbrugspakke. Af regeringsgrundlaget fremgår, at natur og miljø skal gives videre til de kommende generationer i god stand, men at **det er en forudsætning herfor, at der skabes vækst, job og velfærd**." (Vores understregning).

Man vil ganske vist overholde EU-lovgivning ved at gennemføre "andre foranstaltninger", men det forekommer uklart hvilke foranstaltninger, der er tale om.

Vi vil rette fokus mod forslagets mulige betydning for klimaet.

Vi tager i det følgende udgangspunkt i DCE48 fra Århus Universitet: Projection of Greenhouse Gases 2011-2035. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy; No. 48, 2013; af Ole-Kenneth Nielsen m.fl. (Herefter kaldet DCE48).

I forhold til dansk landbrugs klimapåvirkning, vil de foreslåede ændringer trække i den forkerte retning (som der også gøres opmærksom på i følgeteksten).

Fra 1990 til 2012 faldt landbrugets emissioner (fra lattergas og metan som defineret når Danmark skal indberette emissioner til UNFCCC) fra ca. 12,5 mio. tons CO_2e til ca. 9,6 mio. tons CO_2e (ekskl. LULUCF), hvilket er et fald på ca. 23 %. **Næsten hele reduktionen er sket som et fald i emissionen af lattergas (N_2O).**

N_2O-emissioner fra landbruget var 17.400 ton i 2012 (DCE 2014a), hvilket udgør ca. 90 % af den samlede udledning af N_2O. Dette kan omregnes til 5,4 mio. ton CO_2e, hvilket svarede til ca. 11 % af Danmarks samlede emissioner af klimagasser.

De største lattergasemissioner stammer fra landbrugsjorderne. Det er især tilført gødning (kunstgødning og husdyrgødning) samt den dertil knyttede kvælstofudvaskning, der har givet – og stadig giver – anledning til de største emissioner (DCE48).

De historiske reduktioner siden 1990 frem til i dag i udledningen af lattergas er sket sideløbende med de tiltag, der har fundet sted for at mindske kvælstofforureningen. Reduktionerne er især sket i forbindelse med, at kvælstofnormerne blev sat ned samt forbedret kvælstofudnyttelse i husdyrgødningen, der har resulteret i mindsket behov for kunstgødning. Begge dele er en følge af en række handlingsplaner, hvis primære formål har været at nedbringe kvælstofudledningerne. (En mindre andel af reduktionen skyldes tekniske tiltag som gødningshåndtering og anvendelse af nitrifikationshæmmere). Samtidig er landbrugsarealet blevet ca. 4 % mindre i samme årrække, hvilket også har medført reduceret anvendelse af kvælstofgødning (DCE48).

I fremtiden forventes de største reduktioner af klimagasser (ifølge Bussiness As Usual-scenariet i DCE48) at blive opnået ved fortsatte forbedringer i gødningshåndtering og dermed øget/forbedret tilførsel af husdyrgødning, sideløbende med fortsat fald i brugen af kunstgødning, der samtidig mindsker emissioner forbundet til N-udvaskning. Den hidtidige tendens ift. reduktion af landbrugsarealet forventes at fortsætte, bl.a. udtages flere organiske jorde fra produktionen. **Der forudsættes i dette scenarie ikke ændringer i kvælstofnormerne**. Faldet i N_2O-emissioner 1990-2010 forventes i scenariet (DCE48) at fortsætte, men i et langsommere tempo end hidtil. Det forventede resultat af de projicerede tiltag vil samlet reducere N_2O-emissionerne ca. 13 %, nemlig et fald fra 5,4 mio. tons CO_2e i 2012 til 4,6 mio. tons CO_2e i 2030.

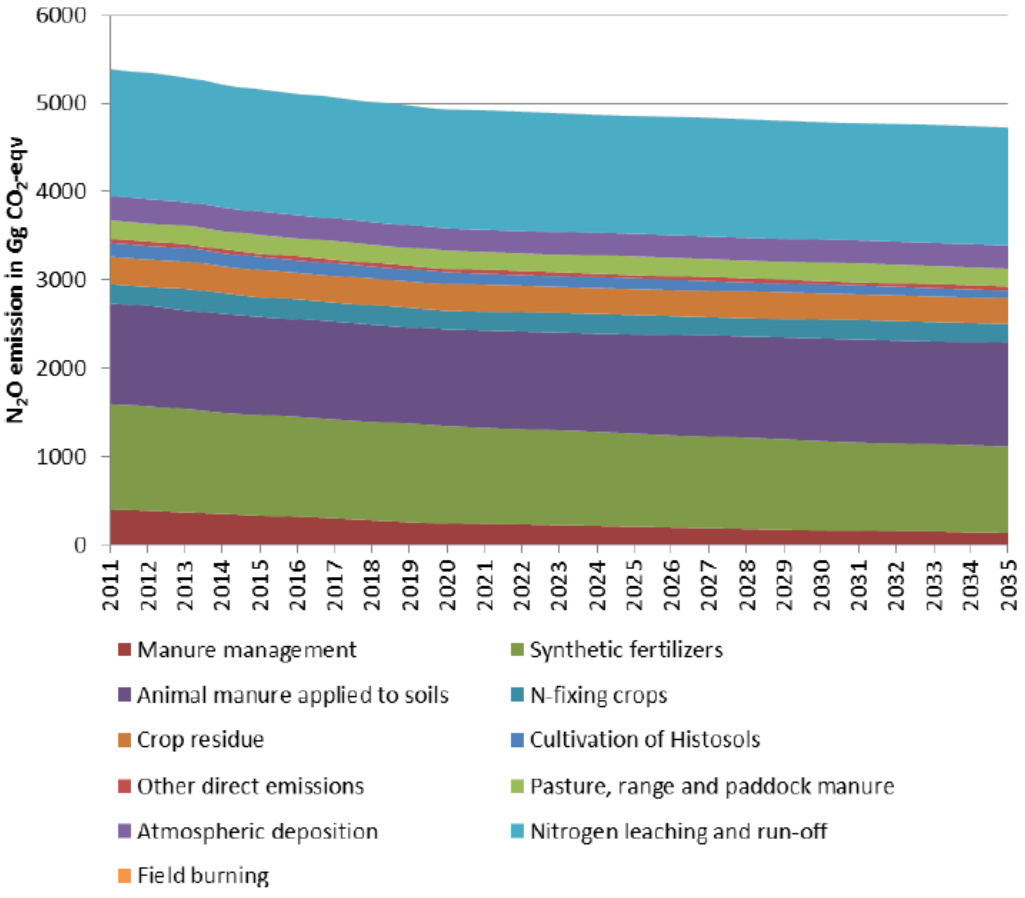

Figur 7 (DCE48) viser, at de største reduktioner opnås ved fortsatte forbedringer i gødningshåndtering sideløbende med fortsat fald i brugen af kunstgødning, der samtidig mindsker emissioner af klimagasser i forbindelse med N-udvaskning. Desuden at flere organiske jorde (histosols) udtages fra produktionen.

I materialet til lovforslaget skrives der således også:

"**De reducerede gødskningsnormer har en positiv klimaeffekt.** Den samlede klimaeffekt af en udfasning vil afhænge af, hvordan den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer udnyttes, og hvilke andre foranstaltninger der sættes i stedet, herunder i forbindelse med vandområdeplaner for perioden 2015-2021, i landdistriktsprogrammet for perioden 2017-2020 og som en del af en ny mere målrettet regulering" (vores fremhævning).

Konklusion:

Set i lyset af at regeringen sideløbende med denne ændring i forhold til gødskning også vil fjerne kravet om randzoner og efterafgrøder – begge dele tiltag, der ellers har potentiale til at nedbringe emissionerne, er det endnu mere uacceptabelt at fjerne restriktionerne på kvælstoftilførslen - udover det uacceptable i at tillade øget kvælstofforurening med alle de negative konsekvenser det vil have for vand- og luftkvalitet samt biodiversiteten.

Venlig hilsen, på vegne af NOAH

Bente Hessellund Andersen